

Sygn. akt III U 67/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 24 listopada 2015 r. **nr** (...)

I. **zmienia** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. K. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, począwszy od dnia 30 grudnia 2015 r.,

II. **stwierdza**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia,

III. **zasądza** od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy M. K. kwotę 360,- zł (słownie: trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 67/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 lutego 2016 r.

Decyzją z dnia 24 listopada 2015 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy M. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.). Nie osiągnął wieku 60 lat. Ponadto nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych lub

w szczególnym charakterze. Organ rentowy przyjął, że w warunkach szczególnych wnioskodawca pracował w okresie od 7 października 1977 r. do 30 listopada 1985 r. tj. przez 8 lat, 1 miesiąc i 25 dni. Natomiast do stażu pracy w szczególnych warunkach nie uznano okresów od 1 grudnia 1985 r. do 31 lipca 1988 r. i od 1 sierpnia 1988 r. do 31 grudnia 1998 r., kiedy wnioskodawca zajmował stanowisko zastępcy kierownika i kierownika Stacji Obsługi. W tym czasie wykonywał szereg różnych czynności, także takich, które nie są pracą wykonywaną w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca M. K. w dniu 28 grudnia 2015 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany oraz zasądzenia kosztów postępowania.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest błędna w zakresie pominięcia charakteru zatrudnienia na stanowisku zastępcy kierownika i kierownika Stacji Obsługi. Zajmując te stanowiska faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował dozór na pracą robotników wykonujących prace w szczególnych warunkach przy: spawaniu i wycinaniu gazowym i elektrycznym, naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych, opróżnianiu, oczyszczaniu i wymianie stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych w akumulatorach, lakierowaniu ręcznym i natryskowym, niezhermetyzowanym.

Ponadto pracodawca cały okres zatrudnienia wnioskodawcy zakwalifikował do prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Niemniej na potwierdzenie charakteru wykonywanej pracy na stanowisku pracownika dozoru technicznego powołał się na zeznania świadków oraz dokumentację osobową.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał jedynie 25-letni staż ubezpieczeniowy. Natomiast na dzień złożenia wniosku emerytalnego nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Okresów zatrudnienia w (...) w P. od 1 grudnia 1985 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowiskach zastępcy kierownika i kierownika Stacji Obsługi nie uznano za pracę w szczególnych warunkach, wskazując że prace wymienione w Wykazie A dziale XIV poz. 24 (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace na stanowiskach pracy w warunkach szczególnych) podlegają zaliczeniu do okresów pracy w szczególnych warunkach jedynie w sytuacji wykazania, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracując na stanowisku kierowniczym – przebywał w środowisku robotniczym, gdzie nie są zachowane higieniczne normy pracy.

Ponieważ z zakresu czynności i karty obowiązków wynika, że wnioskodawca wykonywał również szereg innych czynności, w tym o charakterze administracyjnym, brak jest podstaw do uznania, że stale sprawował dozór na pracą wykonywaną przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Przemyślu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. K. urodzony (...) wystąpił w dniu

1 października 2015 r. z wnioskiem o emeryturę, oświadczając że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia przedstawił m.in. Zaświadczenie o zatrudnieniu z dnia 22 września 2015 r. wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w P..

W Zaświadczeniu tym wskazano stanowiska pracy zajmowane kolejno przez wnioskodawcę w czasie zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) w P. od 7 października 1977 r., określając równocześnie charakter wykonywanych prac.

Decyzją z dnia 24 listopada 2015 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury w związku z nieosiągnięciem 60 roku życia oraz z braku 15-letniego stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Spośród wymienionych przez pracodawcę okresów zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach uwzględniono jedynie pracę wnioskodawcy na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych, wykonywaną w kanałach remontowych od 7 października 1977 r. do 30 listopada 1985 r. tj. w wymiarze 8 lat, 1 miesiąca i 25 dni.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne):

- wniosek o emeryturę z dn. 1.10.2015 r.
- Zaświadczenie z dnia 22.09.2015 r.
- decyzja odmowna z dn. 24.11.2015 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca M. K. pracę zawodową rozpoczął w Wytwórni (...). W okresie od 17 lipca 1973 r. do 1 października 1977 r. był tam zatrudniony na stanowisku ślusarza i monter - mechanika silników spalinowych. W czasie tej pracy ukończył Technikum Mechaniczne.

Następnie z dniem 7 października 1977 r. został przyjęty do pracy w ówczesnym Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w R. Oddział (...) w P. na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych. Swoje obowiązki wykonywał w hali warsztatowej w kanałach naprawczych. W 1978 r. rozpoczął studia zaoczne na Politechnice (...) na Wydziale Mechanicznym. W związku z tym wystąpił do pracodawcy o przeniesienie na etat pracownika umysłowego w kontroli technicznej. Z dniem 4 listopada 1978 r. powierzono wnioskodawcy stanowisko kontrolera technicznego w D. Kontroli (...). W dniu 8 marca 1979 r. ukończył kurs diagnostyka samochodowego stopnia III, a z dniem 1 czerwca 1982 r. został wyznaczony na stanowisko mechanika napraw pojazdów samochodowych – diagnosty. Podjął wówczas pracę w Stacji Diagnostycznej. Z dniem 15 czerwca 1983 r. wypowiedziano wnioskodawcy warunki pracy powierzając mu ponownie stanowisko mechanika napraw pojazdów samochodowych w Stacji Obsługi. Natomiast z dniem 1 grudnia 1983 r. przeniesiono go do pracy na stanowisko starszego kontrolera technicznego, zaś z dniem 1 grudnia 1985 r. powierzono mu stanowisko Zastępcy Kierownika Stacji Obsługi. O. to stanowisko wnioskodawca był odpowiedzialny za tzw. ruch towarowy, natomiast Kierownik Stacji był odpowiedzialny za tzw. ruch osobowy. Po przejściu Kierownika Stacji Obsługi na emeryturę wnioskodawca z dniem 1 sierpnia 1988 r. objął stanowisko Kierownika Stacji Obsługi, które zajmuje do chwili obecnej. Przy czym aktualnie jest to stanowisko kierownika D. Usług (...). Wnioskodawca pracując jako kierownik nie miał zastępcy. Wykonując swoje obowiązki współpracował z brygadzystami i mistrzami.

Pracując na stanowisku zastępcy Kierownika i Kierownika Stacji Obsługi wnioskodawca miał sporządzony „Szczegółowy zakres czynności, obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności”. W zakresie tym wymieniono szereg obowiązków o charakterze administracyjnym oraz technicznym, związanych z organizacją pracy Stacji Obsługi, począwszy od zapewnienia właściwej kadry, jej bieżące szkolenie i zabezpieczenie socjalne, poprzez zamówienia części zamiennych i potrzeb warsztatowych, po ustalanie technologii napraw, zakresu napraw oraz ustalanie i nadzór nad realizacją kolejności pojazdów samochodowych kierowanych do obsługi i napraw, jak też merytoryczne potwierdzanie napraw taboru wykonanych w obcych przedsiębiorstwach. Do obowiązków wnioskodawcy należało też opracowywanie rocznych planów postępu technicznego w zakresie technologii napraw pojazdów samochodowych, a także przygotowywanie harmonogramów zatrudnienia uczniów przyzakładowej szkoły w ramach zajęć praktycznych.

Generalnie obowiązkiem wnioskodawcy było współdziałanie (jako zastępca Kierownika), a następnie organizowanie pracy Stacji Obsługi (jako kierownik) w sposób zapewniający maksymalne wykorzystywanie czasu pracy i możliwości przerobowych oraz wysoką jakość świadczonych napraw. Już z tego względu praca wnioskodawcy wymagała stałej

obecności w hali, gdzie były wykonywane główne naprawy i przeglądy. Organizowanie pracy, w tym rozdział pracy oraz odbiór wykonanych czynności wiązało się nierozdzielnie z osobistym udziałem wnioskodawcy przy zlecanych czy odbieranych naprawach pojazdów.

Ponadto Sąd ustalił, że Przedsiębiorstwo Państwowej (...) w R. Oddział (...) w P., Krajowa Państwowa Komunikacja Samochodowa Oddział w P., a od 2001 r. Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w P. cały czas funkcjonuje przy ul. (...) (wcześniej 1-go M.). Tam znajduje się m.in. zaplecze techniczno-organizacyjne, stacja paliw, stacja diagnostyczna. Stacja Obsługi była największą zorganizowaną służbą techniczną (...). Do lat 90-tych XX wieku zatrudnionych było tam od 50-70 pracowników (3-4 brygady): kierownik Stacji, jego zastępca, mechanicy samochodowi, elektrycy, blacharze, lakiernicy, pompierze, akumulatorzysta. Kierownik Stacji na co dzień współpracował z brygadzystami i mistrzami. Dodatkowo do prac administracyjnych związanych z ewidencjonowaniem faktur, przygotowaniem list obecności, itp. miał przydzielonego dodatkowego pracownika - emeryta zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy. Zasadnicze prace remontowo-naprawcze (...) wykonywane były w głównej hali warsztatowej, w której były urządzone poszczególne miejsca pracy tj. kanały naprawcze, spawalnia, blacharnia i akumulatorownia. W odrębnych pomieszczeniach urządzona była tzw. zespołownia, gdzie naprawiano zespoły i podzespoły silników. Wnioskodawca spowodował też, że z hali głównej do odrębnego pomieszczenia wydzielono lakiernię. Niezależnie od prac w hali również na zewnątrz, na placu znajdowały się kanały naprawcze, w tym kanały najazdowe i kanał obsługi codziennej, w których również wykonywano naprawy nadzorowane przez Kierownika Stacji Obsługi.

W Stacji Obsługi naprawiano wyłącznie tabor (...) autobusy i samochody ciężarowe. Praca zorganizowana była początkowo na trzy zmiany, a w latach 90-tych – na dwie. Przy czym Kierownik Stacji pracował wyłącznie w systemie dziennym. Na jednej zmianie pracowało równocześnie około 30 osób. Kierownik przed rozdziałem prac osobiście sprawdzał zakres wymaganych robót, następnie nadzorował ich wykonanie oraz potwierdzał odbiór prac. To powodowało, że konieczna była stała obecność wnioskodawcy w hali warsztatowej, w ciągu dnia wielokrotnie musiał on schodzić do kanałów naprawczych. Ponadto na bieżąco musiał śledzić stan prac w zespołowni, lakierni czy spawalni. To do obowiązków wnioskodawcy należało np. sprawdzanie stanu spawów.

Kierownik oraz jego zastępca w hali warsztatowej mieli wydzielony kantorek, faktycznie jednak pracował tam tylko pracownik administracyjny. Natomiast kierownik cały czas przebywał na terenie warsztatu. Obowiązki związane z zamawianiem części, przeszkoleniem pracowników, opracowaniem planów pracy czy harmonogramów czynności Stacji wykonywał przy okazji prac nadzorczych. Wykonywanie tych obowiązków było niejako następstwem prac związanych z dozorem. Prace te, łącznie z zatwierdzaniem przyjęcia dokumentów czy polecaniem przygotowania dokumentów zajmowały wnioskodawcy nie więcej niż 10% całego czasu pracy.

Ponadto Sąd ustalił, że pracodawca wnioskodawcy wystawiając Zaświadczenie z dnia 22 września 2015 r. wskazał m.in., że praca Zastępcy Kierownika oraz Kierownika Stacji Obsługi polegała na bezpośredniej kontroli międzyoperacyjnej oraz sprawowaniu bezpośredniego dozoru inżynieryjno-technicznego nad pracownikami zatrudnionymi na następujących stanowiskach pracy w szczególnych warunkach:

- stanowisko spawacz – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym,
- stanowisko monter aparatury paliwowej i mechanik napraw aparatury paliwowej – prace przy naprawie pom wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych,
- stanowisko akumulatorzysta i elektryk-akumulatorzysta – prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczenie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych,
- stanowisko monter podwoziowy i mechanik napraw pojazdów samochodowych – prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych,

- stanowisko lakiernik samochodowy i malarz samochodowy – lakierowanie ręczne lub natryskowe niezhermetyzowane.

Dowód: 1. Akta osobowe wnioskodawcy:

- świadectwo pracy z (...)M. z dnia 1.10.1977 r.

- przyjęcie do pracy z dnia 7.10.1977 r.

- angaże i przeszerowania z lat 1977-1988,

- odpis świadectwa ukończenia kursu diagnosty z dnia 7.03.1979 r.

- „Szczegółowy Zakres Czynności...” z dnia 4.11.1978 r., 5.04.1983 r., 1.01.1986 r. i 1.08.1988 r.,

- Zaświadczenie z dnia 22.09.2015 r.

2. zeznania świadków (e-protokół z dnia 26.02.2016 r.):

- T. S. - min. 18,

- M. B. - min. 35,

- S. C. – min. 47,

- I. B. – min. 55,

- A. O. – 1 godz. 04 min.

3. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 26.02.2016 – 1 godz. 24 min.).

Sąd ustalił też, że świadkowie: T. S., M. B. (2), S. C. (2) i I. B. (2) pracowali w (...) w P. na stanowiskach odpowiednio: mechanika samochodowego, akumulatorzysty-elektryka, mechanika przy naprawie silników oraz elektryka-brygadzisty. Wszyscy byli zatrudnieni w Stacji Obsługi, wnioskodawca był ich bezpośrednim przełożonym. Każdy ze świadków uzyskał prawo do emerytury we wcześniejszym wieku, legitymując się świadectwem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach oraz ponad 40-letnim stażem pracy w takich warunkach.

Dowód: 1. zeznania świadków (e-protokół z dnia 26.02.2016 r.):

- T. S. - min. 18,

- M. B. - min. 35,

- S. C. – min. 47,

- I. B. – min. 55,

- A. O. – 1 godz. 04 min.

2. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 26.02.2016 – 1 godz. 24 min.).

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia

w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w P. i jego poprzednikach prawnych. Na podstawie zachowanych dokumentów można jednoznacznie stwierdzić, na jakich stanowiskach i w jakim charakterze wnioskodawca pracował i jakie prace wykonywał. Strona przeciwna nie kwestionowała ich w toku procesu. Korzystają, więc one z domniemania prawdziwości zawartych w nich oświadczeń z mocy art. 244 i nast. k.p.c.

Za wiarygodne Sąd uznał też zeznania świadków: T. S., M. B. (2), S. C. (2) i I. B. (2), którzy przez cały okres zatrudnienia wnioskodawcy pracowali razem z nim. Kiedy został on zastępcą Kierownika Stacji obsługi byli jego podwładnymi, pracujący jako robotnicy przy naprawach samochodowych w Stacji Obsługi. Wskazali oni, jakie obowiązki należały do poszczególnych pracowników zatrudnionych w Stacji Obsługi oraz jakie prace wykonywał wnioskodawca, jak wyglądała organizacja pracy Stacji. Zgodnie wskazali, jakiej kategorii pracowników zatrudniano oraz w jakich wydziałach pracowali. Równie istotne dla rozstrzygnięcia okazały się zeznania świadka A. O. (2), który w (...) sp. z o.o. w P. pracuje od 1982 r., a od 2001 r. jest Prezesem Zarządu Spółki. Przedstawił on strukturę firmy oraz jej zmiany organizacyjne, w szczególności wyjaśnił zakres prac i rodzaje stanowisk pracy w Stacji Obsługi. Opisał też zakres zadań Kierownika tej Stacji, wyjaśniając, że od 1988 r. nie ma stanowiska zastępcy Kierownika Stacji Obsługi.

Zeznania świadków łącznie z zeznaniami wnioskodawcy oraz dowody z dokumentów wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, są one wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych. Wynika z nich, jaką pracę i w jakich warunkach wykonywał wnioskodawca.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy M. K. jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzny (w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach).

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) - dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie

§ 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca M. K. występując z wnioskiem emerytalnym wykazał, iż posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz że jest członkiem OFE, przy czym wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku

w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Ponadto w toku postępowania odwoławczego ukończył 60 lat.

Zasadniczy spór w sprawie sprowadzał się do ustalenia charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę na stanowisku zastępcy Kierownika i Kierownika Stacji Obsługi Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w P. w okresie:

- od 1 grudnia 1985 r do 31 lipca 1988 r. (2 lata, 8 miesięcy),

- od 1 sierpnia 1988 r. do 31 grudnia 1998 r. (10 lat, 4 miesiące, 24 dni).

W ocenie Sądu Okręgowego fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach u poprzedników prawnych tej firmy w łącznym wymiarze 13 lat, 24 dni znalazł potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym – dokumentacji osobowej oraz w zeznaniach świadków i jego własnych.

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron.

Takie postępowanie dowodowe – uzupełniające i weryfikujące dokumentację sporządzoną przez pracodawców Sąd obecnie przeprowadził. Dokonując tej oceny tut. Sąd oparł się na poglądzie Sądu Najwyższego, zawartym w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10 (LEX nr 619638), zgodnie z którym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2012 r., III AUa 1797/11, LEX nr 1130404).

W ocenie Sądu wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w P., przekształconym od 30 listopada 2001 r. w Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w P., w okresie:

- od 1 grudnia 1985 r do 31 lipca 1988 r. (2 lata, 8 miesięcy),

- od 1 sierpnia 1988 r. do 31 grudnia 1998 r. (10 lat, 4 miesiące, 24 dni) wykonywał pracę w warunkach szczególnych związaną ze stałą i bezpośrednią kontrolą międzyoperacyjną i dozorem inżynieryjno-technicznym na stanowiskach: zastępcy Kierownika oraz Kierownika Stacji Obsługi, gdzie jako podstawowe wykonywane były prace na stanowiskach pracy w warunkach szczególnych.

Praca wnioskodawcy polegała bowiem na bezpośrednim nadzorze nad procesem pracy wszystkich robotników zatrudnionych w Stacji Obsługi oraz organizacją tej pracy, zamawianiu części zamiennych, dozоровaniu i monitorowaniu czynności naprawczych, kontrolowaniu jakości usług. Swoje obowiązki wnioskodawca wykonywał

przebywając bezpośrednio w głównej hali warsztatowej oraz wydzielonych stanowiskach naprawczych, będąc narażonym na bezpośrednie oddziaływanie czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia. Kontrola międzyoperacyjna i dozór techniczny realizowane były bowiem zarówno w głównej hali warsztatowej, jak i w pomieszczeniach spawalni, lakierni czy zespołowni i akumulatorowni, gdzie jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie A, dział XIV, poz. 12 (spawanie), poz. 13 (prace w akumulatorowniach), poz. 14 (prace przy naprawie pom wtryskowych), poz. 16 (prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych), poz. 17 (lakierowanie ręczne lub natryskowe nie zhermetyzowane) - załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43).

Zatem zakres wykonywanych przez wnioskodawcę czynności na stanowisku zastępcy Kierownika (odpowiedzialnego za naprawy samochodów ciężarowych) oraz Kierownika Stacji Obsługi należy przyporządkować do prac wymienionych w wykazie A, w dziale XIV, poz. 24 załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Niezależnie od tego są to prace wymienione w wykazie A, w dziale XIV, poz. 24 pkt 1 stanowiącym załącznik do zarządzenia branżowego Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie pracy w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego....(Dz. Urz. M.K. nr 10, poz. 77).

Warto w tym miejscu podkreślić pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 marca 2012 r. sygn. akt UK 166/11, zgodnie z którym przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki.

Przenosząc to na płaszczyznę przedmiotowej sprawy, należało przyjąć, iż chociażby ze względu na charakter branży, przy wielostanowiskowym i wielowydziałowym procesie technologicznym przy naprawie pojazdów samochodowych – głównie autobusów i samochodów ciężarowych już sama zależność zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska od czynników wynikających bezpośrednio z charakteru pracy w Stacji Obsługi wskazuje na szczególny charakter warunków tej pracy.

Ponadto zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 grudnia 2007 r., (III UK 62/07, LEX nr 375653) czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV Wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wykładnię tę uzupełnia stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 marca 2009 r. (II UK 243/08, LEX nr 550990) według którego czynności obejmujące sporządzenie dokumentacji związanej z dozorem stanowią integralną część sprawowanego dozoru. Nie ma zatem podstaw do ich wyłączenia i traktowania odrębnie. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu pracownik poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem.

Fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy dozoru techniczno-jakościowego nie może budzić wątpliwości. Stanowiska kierownicze w Stacji Obsługi wpisano w zachowanej dokumentacji osobowej. W istocie konieczne było ustalenie, jakie roboty wykonywali pracownicy, których pracę organizował i faktycznie dozorował wnioskodawca. Tę okoliczność Sąd wyjaśnił w oparciu o dokumentację z akt osobowych wnioskodawcy, zeznań świadków oraz wnioskodawcy.

Charakter zakładu pracy, gdzie nadal pracuje wnioskodawca, jak też jednoznaczne i spójne zeznania świadków, w tym Prezesa firmy wskazują, że w spornym okresie wnioskodawca sprawował dozór techniczny na wydziałach, w których prace były wykonywane w warunkach szczególnych tj. w hali warsztatowej (w kanałach remontowych) i funkcjonujących w ramach Stacji Obsługi: spawalni, lakierni, zespołowni czy akumulatorowni, gdzie utrzymywały się szkodliwe dla zdrowia czynniki.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy wartym wskazania jest również stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 stycznia 2008 r. (sygn. akt I UK 195/07), zgodnie z którym osoba wykonująca dozór inżyniersko-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonanie pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, zostało uznane za wykonanie pracy w warunkach szczególnych.

Rozstrzygając kwestię charakteru zatrudnienia wnioskodawcy, Sąd przyjął więc, że na dzień 1 stycznia 1999 r., łącznie z okresem uwzględnionym przez organ rentowy, wykazał on ponad 21 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach u poprzedników firmy Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w P..

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury, poczynawszy od dnia 30 grudnia 2015 r. tj. daty osiągnięcia wieku emerytalnego, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków oraz ocena dokumentów osobowych) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w pkt III-im wyroku znajduje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października

2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804) - § 9 ust. 2. w zw. § 23. Sprawa zawisła przed tut. Sądem w dniu 22 stycznia 2016 r., stąd należało uwzględnić wysokość minimalnej stawki określonej w aktualnie obowiązujących przepisach.